

लोक सेवाआयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (हर्टिकल्चर समूह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरहपदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रथम चरण - लिखित परीक्षा

द्वितीय चरण - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र विकास र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र विकास	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१ घण्टा ३० मिनेट	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१ घण्टा ३० मिनेट	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

द्रष्टव्य :

- माथि उल्लिखित सबै सेवा वा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकै दिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसै गरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूहअनुसार एकैदिन वा अलगअलगदिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ:-
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजूदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति: २०६४।६।२९ गते (प्रथमपत्र खण्ड (ख) अद्यावधिक मिति २०७८/०६/१८ गते)

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (हर्टिकल्चर समुह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरहपदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

अङ्क :- ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सरकारको स्वरूप
- १.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.४ विद्यमान नेपालको संविधान

२. सार्वजनिकप्रशासन

- २.१. सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरू
- २.३. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
- २.४ आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.५ निजामती सेवामा पारदर्शिता र यसका सीमाहरू
- २.६ सार्वजनिक उत्तरदायित्व
- २.८ जनतालाई पुऱ्याउने सेवा प्रभावकारी तुल्याउने उपाय

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त
- ३.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य (Functions) र गुणहरू (Attributes)
- ३.३ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू
 - ३.३.१ नेतृत्व
 - ३.३.२ उत्प्रेरणा
 - ३.३.३ निर्णय प्रक्रिया
 - ३.३.४ समन्वय
 - ३.३.५ सहभागितामूलक व्यवस्थापन
 - ३.३.६ टोलीगत कार्य (Team Work)
- ३.४ वार्ता, सम्भौता तथा मध्यस्थता गर्ने सीपहरू र मस्यौदा तयारी प्रक्रिया

४. विकासकाआयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको सिद्धान्त र व्यवहार
- ४.२ योजना, परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन
- ४.३ आवधिक योजना र कार्यक्रम
- ४.४ विकासमा जनसहभागिता
- ४.५ दिगो विकास
- ४.६ विकेन्द्रीकरण
- ४.७ मानवीय संसाधन विकास
- ४.८ गरीबी निवारण

लोक सेवाआयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (हर्टिकल्चर समुह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरहपदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.९ सुशासन
- ४.१० मिश्रित अर्थतन्त्र
- ४.११ खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
- ४.१२ विश्वव्यापीकरण
- ४.१३ निजीकरण
- ४.१४ विकासमा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.१५ जनसंख्या र बसाँईसराई

५. लोकतन्त्र र मानवअधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानुनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल(Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

.....

1. Horticulture policy and strategy

- 1.1 Critical review and lessons learnt from the past efforts of horticultural research and development programs in Nepal
- 1.2 Importance of linkages for horticultural research and development.
- 1.3 Basis of prioritization of horticultural crops for research and development in Nepalese context.
- 1.4 Present situation and distribution of major Fruits, Vegetables, Spices, plantation crops and Ornamental plants in Nepal.
- 1.5 Horticulture Extension and Training Programme
- 1.6 Major constraints to horticultural crop production in Nepal and possible remedies.
- 1.7 Prospects of horticulture sector development in Nepal
- 1.8 Horticultural Project Planning and Management
- 1.9 Role of horticulture in poverty alleviation, food security and environmental protection

2. Acts and Policies

- 2.1 Nepal Agriculture Perspective Plan (APP), 2050
- 2.2 Current periodical plan with special reference to horticulture.
- 2.3 Horticulture Master Plan, 2047
- 2.4 Nepal Agriculture Services Regulations, 2050
- 2.5 Plant Protection Act, 2064
- 2.6 Seed Act, 2045
- 2.7 NARC Act, 2048
- 2.8 Agri-Business Promotion Policy, 2063
- 2.9 Agro-diversity Policy 2063
- 2.10 National Coffee Policy
- 2.11 National Tea Policy
- 2.12 National Fertilizer Policy, 2058
- 2.13 Civil Service Act, 2049
- 2.14 Civil Service Regulation, 2050
- 2.15 Financial Regulation, 2064
- 2.16 Food Act, 2023
- 2.17 National Agriculture Policy, 2061

3. General Horticulture

- 3.1 Zonation for horticultural development in Nepal
- 3.2 Trend of horticultural crops production, supply, demand, export and import situation in Nepal
- 3.3 Scope and limitations of floriculture development in Nepal
- 3.4 Bio-diversity and environment in horticulture
- 3.5 Importance of social mobilization and cooperative in horticulture development
- 3.6 Models of horticultural farm management for effective role in horticulture development in Nepal
- 3.7 Gender participation in horticulture
- 3.8 Inter-regional linkages through horticulture

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (हर्टिकल्चर समुह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरहपदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

4. Special topics with reference to horticulture

- 4.1 GATT
- 4.2 SAFTA
- 4.3 TRIPP
- 4.4 Intellectual Property Right (IPR)
- 4.5 Patent Right
- 4.6 World Trade Organization (WTO) in relation to AOA, SPS and TBT
- 4.7 Bi-MSTEC
- 4.8 UPOV
- 4.9 Sue generics

5. Scope and importance of high value horticultural crops and variety releasing scheme

- 5.1 Elements of high value horticultural commodities
- 5.2 Value chain approach
- 5.3 Crop varietal selection processes – a) conventional and b) participatory
- 5.4 Varietal releasing system in Nepal

.....

लोक सेवाआयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (हर्टिकल्चर समुह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरहपदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
नमूनाप्रश्नहरू(Model Questions)

प्रथमपत्र : खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्यविषय - ५० अङ्क

(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्यविषय	लामो उत्तर	५ प्रश्न× १० अंक = ५० अंक
-------------------------------	------------	---------------------------

1. Despite the high potentiality of producing fruits in Nepal, the major fruits are imported and this trend has been sharply increasing in recent years. What policy measures do you suggest to reduce the import of fruits and minimizes the draining of the money from the country? 10
2. Review the National Agriculture Policy and identify its weakness and problems that are barriers for organic farming in Nepal. Suggest measures to promote organic farming in Nepal. 10
3. Describe the necessity of value chain approach in Horticultural Commodities. Also provide value chain mapping of off-season tomato. 10
4. Research is very weak in Horticulture sector. Suggest realistic measures with examples to overcome technology generation problems. 10
5. Horticulture farms in Nepal are unproductive and under utilized. Identify the core causes and suggest practical remedies measures with the suitable model of farm management. 10